

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки
Навчальний рік 2024-2025

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Корекційна педагогіка»

(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти _____ очна _____
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я _____
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ «227 Фізична терапія, ерготерапія» _____
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія»

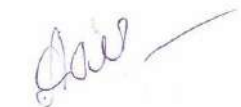
Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус освітнього компонента розглянуто
на засіданні кафедри української мови,
основ психології та педагогіки

Протокол від
“28” червня 2021 року № 14

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Фоміна Л. В.

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем загальної та передфахової
підготовки

Протокол від
“31 ” серпня 2021 року № 1

Голова

(підпис)

проф.Вовк О. Ю.

(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Фоміна Людмила Володимирівна, завідувачка кафедри української мови, основ психології та педагогіки, к. філол. наук, професорка

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

2. Каліна Катерина Євгенівна, доцентка кафедри української мови, основ психології та педагогіки, к. пед. наук, доцентка

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

3. Наливайко Наталія Анатоліївна, викладачка кафедри української мови, основ психології та педагогіки, к. пед. наук, доцентка

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Каліна Катерина Євгеніївна, доцентка, кандидатка педагогічних наук,
доцентка.

Проблеми підготовки висококваліфікованих спеціалістів; компаративний
підхід та інновації в освітньому просторі

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=iNe2JlgAAAAJ>

Контактний телефон +380976987751

Корпоративна пошта ky.kalina@kntmu.edu.ua

Консультації: відповідно до графіку

Локація: ХНМУ, головний корпус, 5 поверх, кафедра української мови, основ
психології та педагогіки

ВСТУП

Силабус освітнього компонента «Корекційна педагогіка» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Фізична терапія, ерготерапія» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія»

Опис освітнього компонента (анотація)

Освітній компонент «Корекційна педагогіка» є важливою складовою у системі гуманітарної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня закладів вищої освіти.

Освітній компонент «Корекційна педагогіка» дає здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти уявлення про специфіку спілкування, взаємодії та здійснення професійної діяльності з особами з вадами психічного, емоційного, фізичного, сенсорного розвитку; знайомить із методиками роботи з пацієнтами з вадами розвитку відповідно до їх вікових та індивідуальних особливостей; закладає основи педагогічного спілкування; формує уміння застосовувати знання з психолого-педагогічних дисциплін у професійній діяльності, а також забезпечує формування педагогічних умінь і навичок у майбутній професійній діяльності із особами, що мають вади розвитку.

Силабус упорядковано із застосуванням сучасних психолого-педагогічних принципів організації освітнього процесу вищої освіти.

Предметом вивчення освітнього компонента є основні педагогічні положення, механізми, форми процесу спілкування й урахування індивідуально-психологічних особливостей, що проявляються в професійному спілкуванні у взаємовідносинах «лікар - пацієнт», «лікар – родина пацієнта»; забезпечення теоретичної підготовки майбутніх фахівців до роботи з пацієнтами з вадами розвитку, здійснення корекційної роботи у майбутній професійній діяльності.

Міжкомпонентні зв'язки: освітній компонент «Корекційна педагогіка» базується на вже отриманих здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти знаннях з основ медичних знань, педагогіки та психології, анатомії людини, нормальної фізіології людини та патологічної фізіології, закладає основи вивчення здобувачами вищої освіти психології спілкування, соціальної психології, а також ряду клінічних освітніх компонентів, що передбачає інтеграцію з ними.

Освітній компонент належить до вибіркового освітнього компонента.

Пререквізити Вивчення освітнього компонента передбачає попереднє засвоєння кредитів з теорії та практики комунікацій, основи медичних знань, теоретичних знань і практичних навичок з педагогіки та психології,

нормальної та патологічної фізіології людини, а також обстеження, методи оцінки, контролю та тренувань при різних видах патологій.

Постреквізити Основні положення освітнього компонента мають застосовуватися при вивченні фахових освітніх компонентів та у процесі проходження практики.

Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=248>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1.1. Метою вивчення освітнього компонента є формування професійних комунікативних знань, умінь і навичок як складників професійної компетентності фахівця.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компонента є сформувати у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти уявлення про філософські, соціокультурні основи корекційної педагогіки; розглянути проблеми дизонтогенезу з соціальної, психологічної і педагогічної позицій; ознайомити здобувачів освіти з основними категоріями порушень розвитку, особливостями здійснення педагогічної, соціальної та корекційної роботи; сформувати у здобувачів вищої освіти уявлення про особистісно-орієнтований підхід під час професійної діяльності з корекційної роботи з особами, що мають вади розвитку.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітній компонент (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компонента забезпечує опанування здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти **компетентностей:**

інтегральні:

здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого - педагогічних наук.

загальні:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні):

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

1.3.2. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПРН 2 Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПРН 4 Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПРН 6 Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПРН 11 Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПРН 12 Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПРН 14 Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПРН 18 Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

1.3.3. Вивчення освітнього компонента забезпечує набуття здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів, ажурна пилка, пазли), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проєктів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів, метод самопрезентації).

Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вчиться працювати в команді,

управляти своїм часом, логічно і системно мислити, вміти креативно підходити до вирішення завдань.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компонента
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Вибірковий
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія	Рік підготовки (курс):
		4-й
		Семестр
		7-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи здобувача освіти - 46	Освітній ступінь: перший (бакалаврський) ОПП Фізична терапія, ерготерапія	Лекції
		16 год.
		Практичні, семінарські
		28 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		46 год.
Індивідуальні завдання: -		
год.		
Вид підсумковою контролю:		залік

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Корекційна педагогіка як наука і освітній компонент. Місце і роль корекційної педагогіки в освітній та професійній підготовці фахівця.	2	Вступна
2	Психолого-педагогічна характеристика порушень у розвитку людини.	2	Лекція-діалог
3	Психолого-педагогічна характеристика різних вікових груп. Особливості здійснення корекційної роботи.	2	Перевернута лекція
4	Особливості роботи з дітьми з сенсорними порушеннями	2	Лекція-діалог

5	Здійснення корекційно-реабілітаційної роботи з особами з порушенням інтелектуального розвитку	2	Проблемно-пошукова лекція
6	Особливості корекційної діяльності під час роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату	2	Перевернута лекція
7	Реабілітація та соціалізація особистості з обмеженими можливостями	2	Лекція-дискусія
8	Сучасні підходи до розвитку корекційної педагогіки: український та зарубіжний досвід	2	Інформаційна
Усього годин		16	

2.2.2 Семінарські заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Корекційна педагогіка як наука і освітній компонент. Місце і роль корекційної педагогіки в освітній та професійній підготовці фахівця	2	Розповідь-пояснення	Вхідне тестування
2	Психолого-педагогічна характеристика порушень у розвитку людини	2	Розповідь-пояснення	Опитування
3	Психолого-педагогічна характеристика різних вікових груп. Особливості здійснення корекційної роботи.	2	Проблемно-пошуковий	Усне опитування

4	Особливості роботи з дітьми з сенсорними порушеннями	2	Моделювання ситуації	Тестування
5	Здійснення корекційно-реабілітаційної роботи з особами з порушенням інтелектуального розвитку	2	Метод кейсів	Творче завдання
6	Педагогічна допомога дітям із вадами мовлення	2	Робота з картками	Усне опитування
7	Особливості корекційної діяльності під час роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату	2	Відеоматеріал	Тестування
8	Психолого-педагогічна робота з особами з порушеннями інтелектуального розвитку	2	Розповідь-пояснення	Стендова доповідь
9	Особливості роботи при аутизмі та аутистичних рисах особистості	2	Метод кейсів	Опитування за допомогою ІКТ
10	Особливості роботи педагога-медика з дітьми зі складними вадами розвитку	2	Імітаційна гра	Творче завдання
11	Психолого-педагогічна характеристика девіантної поведінки	2	Презентації	Усне опитування
12	Реабілітація та соціалізація особистості з обмеженими можливостями	2	Мозковий штурм	Опитування за допомогою ІКТ

13	Особливості професійної діяльності в роботі з сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами	2	Метод кейсів	Усне опитування
14	Сучасні підходи до розвитку корекційної педагогіки: український та зарубіжний досвід. Підсумкове заняття	2	Метод проєктів	Тестування за допомогою ІКТ. Залік.
Усього годин		28		

2.2.4. Лабораторні заняття

Не передбачено навчальним планом

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Корекційна педагогіка як наука і освітній компонент. Місце і роль корекційної педагогіки в освітній та професійній підготовці фахівця	4	Складання опорного конспекту або схеми-конспекту, анотацій.	Перевірка конспекту
2	Психолого-педагогічна характеристика порушень у розвитку людини	4	Складання структурно-логічної схеми	Доповідь
3	Психолого-педагогічна характеристика різних вікових груп. Особливості здійснення	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка	Перевірка конспекту

	корекційної роботи.		словника основних понять	
4	Особливості роботи з дітьми з сенсорними порушеннями	6	Підготовка проєкту	Виступ-доповідь
5	Здійснення корекційно-реабілітаційної роботи з особами з порушенням інтелектуального розвитку	2	Створення мультимедійної презентації	Виступ
6	Педагогічна допомога дітям із вадами мовлення	2	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Реферативна доповідь
7	Особливості корекційної діяльності під час роботи з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату	2	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Опитування
8	Психолого-педагогічна робота з особами з порушеннями інтелектуального розвитку	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Співбесіда
9	Особливості роботи при аутизмі та аутистичних рисах особистості	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Перевірка конспекту
10	Особливості роботи педагога-медика з дітьми зі складними вадами розвитку	4	Складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів	Реферативна доповідь

11	Психолого-педагогічна характеристика девіантної поведінки	2	Створення мультимедійної презентації	Виступ
12	Реабілітація та соціалізація особистості з обмеженими можливостями	4	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Опитування
13	Особливості професійної діяльності в роботі з сім'ями, що виховують дітей з особливими потребами	2	Написати есе.	Перевірка есе
14	Сучасні підходи до розвитку корекційної педагогіки: український та зарубіжний досвід.	2	Опрацювання навчальної літератури, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми	Опитування
Усього годин		46		

Методи навчання: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод «Мозковий штурм», коучинг (тренінг), віртуальна консультація, віртуальний тьюторіал, метод «фішбоун», міждисциплінарний тренінг та інші.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; метод портфоліо; самоконтроль; виступ на задану тему; стендова доповідь та інші.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітніх компонентів, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

Залік для компонентів – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті компонента та передбачає врахування ПНД (табл.2) та перевірку засвоєння всіх тем компонента. Оцінка визначається в балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

3.2. Питання до заліку:

1. Дайте визначення корекційної педагогіки як науки. Визначити мету та головні завдання корекційної педагогіки. Охарактеризуйте основні принципи корекційної педагогіки.

2. Дайте визначення основним поняттям і педагогічним категоріям корекційної педагогіки. Розкрийте сутність поняття «корекція та компенсація дітей з порушеннями психофізичного розвитку».

3. Розкрийте сутність інклюзивної освіти. Обґрунтуйте необхідність корекційно-виховного процесу в спеціальній школі.

4. Розкрийте взаємозв'язок корекційної педагогіки з іншими галузями знань.

5. Охарактеризуйте періоди становлення і розвитку системи навчання та виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку до початку ХХ ст.

6. Охарактеризуйте основні періоди становлення і розвитку освіти дітей з розумовими вадами в Україні.

7. Охарактеризуйте сучасний період розвитку системи навчання та виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку та обґрунтуйте необхідність вивчення корекційної педагогіки майбутніми лікарями.

8. Розкрийте зміст понять «аномальна дитина» та «аномальний розвиток». Наведіть приклади, коли дитину не можна віднести до категорії аномальних.

9. Назвіть причини вроджених та набутих порушень у розвитку людини.

10. Охарактеризуйте сучасні підходи до процесу інвалідації.

11. Охарактеризуйте основні групи дітей з порушеннями в розвитку.

12. Проаналізуйте сутність теорії складної структури аномального розвитку. Наведіть приклади первинного дефекту й вторинних відхилень при різних видах дитячих аномалій.

13. Охарактеризуйте основні положення концепції Л.С. Виготського. Охарактеризуйте стан психіки дитини з відхиленнями в розвитку.

14. Обґрунтуйте необхідність корекційно-виховної роботи з дітьми, які мають порушення в розвитку, та визначте умови підвищення її ефективності.

15. Дайте визначення понять «глухі», «слабочуючі», «пізно оглухлі».

16. Порівняйте особливості розвитку глухих, пізнооглухлих і слабочуючих дітей. Назвіть загальні та своєрідні риси розвитку цих категорій.

17. Охарактеризуйте критерії для визначення ступеня порушення слуху.

18. Визначте особливості мовлення глухих і слабочуючих дітей. Перерахуйте основні причини порушення слуху.

19. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітей з порушенням зору.

20. Обґрунтуйте вплив глибоких порушень зору на особливості психічного розвитку дитини.

21. Обґрунтуйте роль зорового аналізатора в психічному та фізичному розвитку дитини.

22. Розкрийте шляхи соціальної адаптації дітей із сенсорними порушеннями.

23. Дайте визначення мовленнєвим порушенням. Охарактеризуйте причини порушення мовлення. Розкрийте етіологію мовленнєвих порушень.

Назвіть критичні періоди, коли відбувається найбільш інтенсивний розвиток тих або інших ланок мовленнєвої системи.

24. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітям з порушенням мовлення. Обґрунтуйте вплив мовленнєвих порушень на розвиток дитини.

25. Обґрунтуйте принцип системного підходу до порушень мовлення. Визначте умови виховання дитини в сім'ї, яких необхідно дотримуватись, щоб запобігти порушень мовлення.

26. Перерахуйте основні види порушень опорно-рухового апарату.

27. Охарактеризуйте структуру рухового дефекту при ДЦП. Обґрунтуйте вторинні відхилення в розвитку при ДЦП. Назвіть основні клінічні форми ДЦП.

28. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітей з ДЦП. Проаналізуйте систему спеціалізованої допомоги особам з ураженням опорно-рухового апарату.

29. Проаналізуйте систему корекційно-виховної роботи при ДЦП. Визначте сучасні засоби фізичної реабілітації при роботі з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату. Обґрунтуйте вагому роль психотерапевтичних засобів при ДЦП.

30. Дайте психолого-педагогічну характеристику дітей з РДА. Обґрунтуйте необхідність створення спеціальних умов для навчання та виховання дітей з РДА.

31. Дайте визначення психопатії, назвіть її основні ознаки. У чому полягають основні особливості психопатичних форм поведінки в дітей? Охарактеризуйте особливості поведінки дітей при різних проявах психопатій та обґрунтуйте специфіку індивідуального корекційно-виховного підходу в окремих випадках.

32. Наведіть приклади ситуацій із шкільного життя дитини, які можуть травмувати її психіку.

33. Визначте напрями корекційно-розвивальної роботи з дітьми, які мають порушення поведінки.

34. Дайте визначення складного (комбінованого) дефекту. Розкрийте сучасні підходи до проблем дітей зі складними порушеннями в розвитку.

35. Охарактеризуйте основні можливі поєднання дефектів розвитку. Назвіть групи, на які поділяються діти з поєднаними порушеннями в розвитку.

36. Розкрийте сутність поняття «соціальна реабілітація». Охарактеризуйте поняття «соціальна реабілітація» з погляду її варіантів: соціальна реабілітація як процес, кінцевий результат і діяльність. Охарактеризуйте напрями соціально-реабілітаційної діяльності. Охарактеризуйте принципи соціально-реабілітаційної діяльності.

37. Надайте загальні рекомендації щодо вдосконалення соціально-реабілітаційної діяльності для дітей всіх нозологічних груп.

3.3. Контрольні питання

1. Поясніть, чому на думку вітчизняних дефектологів, терміни „корекційна” і „спеціальна” педагогіка є дуже близькими за змістом, проте не тотожними.

2. У чому сутність інклюзивної освіти? Визначити особливості створення інклюзивного освітнього простору.

3. У чому полягає здійснення корекційно-педагогічної роботи з особами з вадами сенсорного розвитку?

4. Назвіть причини порушення зорової функції. У чому полягає корекційна спрямованість навчання дітей з порушенням зору?

5. Охарактеризуйте клініко-педагогічний та психолого-педагогічний підхід у класифікації порушень мовлення. Які основні порушення мовлення мають місце в дітей?

6. Які причини порушень опорно-рухового апарату у дітей? Як ці порушення впливають на особливості розвитку дітей даної категорії?

7. Охарактеризуйте основні клінічні прояви синдрому РДА. Якими є сучасні уявлення про основний дефект при РДА?

8. Визначте особливості розвитку дітей із реактивними станами та конфліктними переживаннями? Назвіть причини.

9. Які особливості здійснення колекційної роботи з особами зі складними вадами розвитку?

10. Розкрийте сутність поняття «технологія соціальної реабілітації». У чому полягає сутність технології соціальної реабілітації осіб з ураженням опорно-рухового апарату?

11. Визначте заходи, які забезпечують комплексний супровід розвитку особистості з порушеннями зору на всіх вікових етапах життя.

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні):

1. Здійснення корекційної роботи у роботі з особистістю ... (обрати конкретний вік) з вадою ... (назвати конкретну ваду).
2. Місце і роль освітнього компонента у підготовці фахівця до здійснення професійної діяльності.
3. Проблема соціалізації особистості у працях видатних психологів, педагогів та медиків (друга половина XIX ст., або кінець XIX – сучасність).
4. Готовність лікаря до інноваційної педагогічної діяльності.
5. Активна практична діяльність як фактор розвитку особистості.

3.5. Правила оскарження оцінки

Відповідно до «Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю», затвердженого наказом ХНМУ від 30.09.2020 №252.

Посилання:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1226%3A2013-03-25-12-07-55&catid=4%3A2011-05-04-07-20-12&Itemid=19&lang=uk

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Очікується, що здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри, відповідній вкладці курсу)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у здобувачів освіти виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надає на першому лекційному / практичному занятті.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

Під час занять заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Організація навчання для осіб з особливими освітніми потребами здійснюється психолого-педагогічний та навчально-реабілітаційний супровід цієї категорії осіб відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному медичному університеті».

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки підтримує нульову толерантність до плагіату. Від здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School 1 : monograph / edit. I. F. Prokopenko, I. M. Trubavina. – Prague : OKTAN PRINT s.r.o., 2020. – 674 p.

2. Спеціальна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. — К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2019. — 364 с.

3. Сергійчук О.М., Багно Ю.М., Плужник О.В. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / за ред. О.М. Сергійчук. Переяслав : Видавництво, 2020. 224 с.

Допоміжна

1. Корекційна педагогіка : навчальний посібник / Укладачі: М. Олійник, С. Мединський, А. Окопний, Л. Тимчук. — Чернівці, 2021. — 180 с.

2. Корекційна педагогіка : навчально-методичний посібник для самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Укладач Л. Смеречак. Дрогобич : ДДПУ ім. І. Франка, 2023. 160 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку освітнього компонента в MOODLE
<https://distance.knmu.edu.ua/course/index.php?categoryid=248>

---

8. ІНШЕ

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dysc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському
національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

Інклюзивна освіта:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/proekt_polog_inkl_navch.pdf

Академічна доброчесність:

https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/polog_ad.pdf